

TELEGRAFUL ROMÂN.

apare Marțea, Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 5 Novembre, 1893.

Dela un prieten al nostru dela țară primim următorul articol:

Povârnișul, pe care au apucat magiarii, nu poate avea urmări bune, nici pentru țară, nici pentru ei.

Cele ce s'au petrecut la Cluș în adunarea municipală sunt semnele cele mai vechi ale curentului bolnăvicios, ce i a cuprins pe magiari.

A încerca o capacitate a acestor elemente turbulente, este ați de prisos.

Suntem învinși pe terenul de luptă, pe terenul de a ne apăra, ceea ce avem mai sânt, legea și limba.

Aceste sunt puse în joc și mic cu mare trebuie să strigăm un puternic „veto”.

Planurile infernale ale sēcuiului Bartha și tovarășii au să ne facă să fim cu ochii în patru.

Măsuri ca cele ce se pun în perspectivă a se lua față de constituțiua bisericeii noastre naționale, față de institutele de învățământ, față de institutele de bani, de regulă să pot aplica numai în timpuri abnormali, în ajunul unei revoluțiuni, unde forța priméază dreptul.

Pe cât scim noi timpul acesta n'a sosit — și magiarii anume caută, ca se accelereze rezolvarea crizei.

Ar dori domnișorii, ca să ne facă să perdem răbdarea și să eșim din ogașe.

Calculii sunt greșiți, asemenea greșită este totă politica magiară dela 1868 încôce.

Principii de umanitate, de adevărată libertate și egalitate nu mai affi în anele vieții constituționale magiare.

Tot ce se face, se face cu scopuri ascunse, cu tendințe perverse.

Și aceste tendințe culminéază intru de a ne paralisa ori ce mișcare, fie pe teren cultural, fie pe cel național-economic.

Românul este luat la ochiu.

Tôte săgețile ce se descarcă sunt veninoșe și țintesc drept în inima românului.

Și cu cât atacurile sunt mai dese, cu cât cutezanța mai orbă, cu atât ar trebui ca se ne strîngem rëndurile și să luăm lupta pe teren legal.

In comună, în municipii și pre-tutindenea trebuie să desvoltăm activitatea cea mai intensivă — căci alt cum uneltirile violente ne cutropesc.

Poporul sērăcit, părăsesce vatra străbună, emigrațiunile iau dimensiuni mari, inteligența începe a scăpăta și contrarii au să jôce pe ruinele némului nostru — dacă nu ne vom pune cu toții la lucru.

Activitatea noastră să va mărgini la conservarea celor ce am câștigat în timpuri mai bune, și la repararea greșelilor din trecut.

Cu articuli fulminanți de diare, cestiunea română nu se poate rezolva, ci trebuie o muncă încordată pe tôte terenele vieții publice.

Ați magiarii ne sunt dușmani declarați și cu acesta trebuie să ne facem samă.

Ca popor sērăc și stors, cu masse fără pricepere și fără avere, nu putem face ispravă

Totă viața trebuie să ne-o întocmim ca să ne scapete poporul, și să întărim aședemintele culturale

Sunt pedeci, cari se pun în curmezișul lucrului, dar ele nu sunt neîvingibile, numai voie și inimă să avem

Indiferentismul cel păcătos și până acum a dat destule jertfe.

Va trebui deci să arătăm prin fapte, că voim să fim și să ne validăm ca popor, cu aspirațiuni de cultură.

Ori cât de mare și tare se crede jupânul Bartha, își va vedea micimea, în ziua când poporul va fi tréz, muncitoriu și cruțătoriu și când va da ultimul cruceriu pentru ridicarea scôlei și a bisericeii.

Am indigitat programul de lucrare, și cei ce au urechi de auzit, credem că ne vor și înțelege.

A ne da în cap nu ne vor pute, a ne băga mâna în buzunariu mai puțin o vor face, și vor trebui să vadă

cât de grea lucrare au întreprins voind să ne stergă de pe fața pământului.

Situațiunea e clară — receptul după care voiesc să ne strivéscă îl cunôscem.

Noi cei apăsați și tiranisați avem să susținem lupta cu arme legale și să ne încordăm tôte puterile.

Prăpastia între ei și noi este mare, de o apropiere sinceră nu mai poate fi vorbă după cele ce vedem și auzim, cel puțin până nu-și vor schimba ei atitudinea.

Și ca lupta noastră să fie încoronată cu succes, ar trebui să încete dintre noi suspiciunile și clasificările, cari le fac unii dintre noi, că unul e român bun, altul e mai bun și altul chiar a luat românismul în arëndă, — ați toți suntem amenințați, toți suntem români, și avem detorința a ne pune pe terenul de defensivă pe întréga liniă, ca să conservăm ce e de conservat și să întărim punctele primejduite.

Êtă datorica cea mare, care o avem ați ca români, și dela care nu e permis să se subtragă nici un fiu al națiunii noastre.

Afaceri scolare la Arad. Varjassy Árpád, inspectorul de scôle al comitatului și orașului Arad, a cercetat scôlele nemagiare de sub „obladuirea sa”, ca conform ordinațiunii ministeriale cunoscute să vadă, cu ce succes se propune limba magiară? Și densul a aflat — să puté altfel? — în 12 scôle române gr. or. din comitat „cea mai mare neglijență” în propunerea acestei limbi și tot asemenea stări a aflat și în scôlele populare gr. or. române și sêrbesci din Arad. Despre aceste zelosul și de patrie și limba magiară binemeritatul inspector a făcut raport cogegațiunilor comitatense și orașenesci în 8. l. c.

In urma acesteia comitetele de instrucțiune ale comitatului și orașului au însărcinat o comisiune, să facă un proiect pentru „sanarea” acestui rēu. Proiectul s'a făcut și comitetul comitatens administrativ l-a primit cu mare însuflețire. Cum nu, când vorba

e de a se forța și mai tare magiarisarea Proiectul constă din 10 puncte, dintre care unele sunt curiosități. Asupra proiectului vom reveni.

Revista politică.

Ministrul de externe al monarchiei noastre Kalnoky a călătorit din Helveția la Milan în Italia și de acolo dimpreună cu ministrul de externe al Italiei Brin și cu ambasadorul Nigra la Monza, unde se affa familia regală italiană. Kalnoky a fost primit în mod simpatic; a conferit mai mult timp cu regele și apoi a fost dus în apartamentele reginei. Diferite versiuni circulă despre această călătorie a lui Kalnoky. Diarele berlineze scriu, că Kalnoky a călătorit în urma svonorilor, că Italia ar voi să se retragă din legătura alianței triple; foile italiene dic, că e numai un act de curtoasie ca să mulțăméscă în persônă regelui pentru distincțiunea oferită; foile franceze spun, că Kalnoky pregătesce calea, pe care va merge monarhul nostru în Italia. Manifestațiunile franceso-ruse și prezența permanentă a unei escadre rusesci în marea mediterană e motiv destul de mare ca să provôce o întâlnire a ministrilor austro-ungari și italieni și chiar o întâlnire a monarhilor acestor două puteri.

* * *

Presa ugară se ocupă cu memorandul episcopului - cardinal Schluach, în care el combate din tôte punctele de vedere căsătoria civilă. Publicațiunea acestui memorandum era asceptată pe acum, deși se asigură, că însuși Maj. Sa și-a dat învoirea ca să se publice. Foile guvernamentale vorbiau, că acest memorandum se va publica numai când se va așterne proiectul pentru căsătoria civilă dietei. Publicarea lui pe neașteptate are mare însemnătate și confirmă asigurarea fôiei „Magyar Állam”, că episcopatul și biserica catolică așteptă glasul ca să se

FOIȚA.

IRONIA SORTII

Novelată

de

Margareta Moldovan.

Elena Didescu era lungită pe o canapea și frunzărea obosită prin o carte, ce o avea în mână. Pe fața ei se putea vedea și gândurile, de cari era acum cuprinsă, păreau afi gânduri grele — obositoare.

Deodată ușa să deschide și intră Augustin Didescu, renumitul bancar și soțul Elenei. Cu față veselă și senină păși spre ea.

— „Sci Niniță dragă o noutate îmbucurătoare?”

— „Nu, — nu sciu nimic.”

— „Octavian, fiul meu, ne serie uite aci, — și arată scrisoarea ce o avea în mână — că poimâne sēră sosese acasă.”

Mă bucur fôrte mult, căci de doi ani, de când a murit mama sa n'a mai călcat pragul părintesc.

— „Octavian sosese? Ah, ce surprindere, — dișe Elena cu vedită neliniște.

— „Nu te neliniști nimic Ninițo. Trebuie să-i facem o primire cât se poate de intimă și căldurosă, ca primele impresiuni după o depărtare de doi ani de casa părintescă, unde mă lăsă numai pe mine, — să-i fie plăcute. Cred, că ne va succeda acesta, cu atât mai mult că este un îngrăș în casă, la vederea căruia ori-ce inimă, — fie aceea chiar de pătră — trebuie să se mōie. Ii luă amēndouă mâinile și le sărută cu căldură

Pe Elena părea, că o obosesc complimentele soțului său, căci își trase mâinile din ale lui.

— „Bine, bine, voiu îngriji de tôte și acum lasă-me, să îmi caut de afaceri.

Didescu să se sculă la poruncă și sărutându-i încă odată mâinile, să depărtă.

— „Ah dōmne, își dișe Elena rămânând singură — ce dișe grele mă așteptă Până acum că l'am sciu departe, a fost cum a fost, dar acum să l'vêd, să-i vorbesc da să-i vorbesc și încă ca mamă! . . . Prōstă situațiune! . . . Cum să schimbă în lume tôte, acum doi, trei ani eram fericită, că îl vedem și uite acum simt, că tocmai prezența lui mi-a causat durere . . . Ah, cum aș vrea să învie Analia, mama adevărată a lui Octavian să vină, să mă alunge de aici, să pot merge

în lume, să pribegesc, — căutând fericirea.. Insă tôte aceste sunt numai fantasii sinistre. Realitatea e, că trebuie să fac pregătiri pentru de a primi pe Octavian — ca mamă”.

*

Odaile lui Octavian care de doi ani au fost nefolosite, acum s'au adus în ordine. Elena îngriji de tôte. In odaia de dormit deasupra capului aședă fotografia mamei lui ér în odaia de lucru, de-asupra mesei își atârână o fotografie de-ale ei, de când era fată. Atâta schimbare s'a făcut. Celelalte au rēmas tot în ordinea, în care le arangiasse mama lui.

In sara sosirei lui Octavian, Didescu cu soția sa să aflau în salonul de primire, și așteptau pe mult doritul fiu. Pe la nouă ore să auzi șgomot de trăsură în curte.

Elena era fôrte emoționată. Palôrea îi cuprinse fața la auzul trăsurei. Inima îi să bătea repede și tremura în tot corpul.

Didescu părea, că nu mai are paciință, căci merse la ușe și aici își aștepta fiul.

Ușa să deschise și intră tinêrul Octavian învêluit în o manta lungă. Era un tinêr nalt, cu față seriōsă și pași hotărâți. Pe fruntea lui să vedea seriōsitatea în urma suferințelor. Acestelăsară în urma lor trei brezde

fine, cari dădeau un aspect resolut întrégei lui fețe.

Didescu fără a mai aștepta nimic, îi cuprinse în brațe, îl strînse cu căldură și îl acoperi cu sărutări. Ochiul îi să umplură de bucurie.

Octavian rēmas tot seriōs și nu arêta cel mai mic semn de bucurie.

Didescu își luă fiul de braț și îl conduse la Elena, care rēmas ca înțelenită pe canapea.

— „Uite Niniță dragă aci e fiul meu, — adevă al nostru. Doresc, ca de astăzi înaintea, pe cât va sta acasă, să se afle tot așa de bine și fericit, ca înainte cu trei ani. Octavian dragă cred, că în Ninița vei afla o mamă, tot așa de bună ca cea dintâiu.

Octavian luă acum mâna — a mamei sale și o sărută rece.

Elena deși tremura în tot corpul, să ridică și depuse sărutul de mamă pe fruntea lui Octavian.

— „Scusați — dișe Octavian cu ton sec — să mă retrag pentru a'mi depune mantaua și a mă aduce puțin în ordine.”

— „Da, da fiul meu, dute și grăbesce apoi la masă.”

(Va urma)

pregătescă de luptă. După-ce memorandumul face istoricul dreptului bisericesc și arată poziția bisericii catolice în toate referințele sociale casnice, spune, că episcopatul romano catolic a protestat; în casa magnaților s'a dat vot de blam guvernului; patriarhul Brancovici s'a alăturat la episcopatul romano-catolic; biserica ortodoxă românească a protestat și a pășit pe față contra programului guvernului; asemenea s'a rostit și biserica evang. din Ardeal prin rostul episcopului Teutsch; numai israeliții neologi și în cânta cei de confesiunea helvetică țin la programul guvernului. După toate acestea — închee memorandumul — părerea mea modestă este, că proiectul pentru căsătoria civilă vatămă atât conștiința catolicilor cât și a celorlalți creștini, că el nu corespunde referințelor politice ale țerei, viața morală religioasă a poporului o destrăbăleză și pentru aceea e periculos chiar și pentru stat.

Scirile mai prospete din Budapesta anunță, că memorandumul la publicare a suferit mari schimbări. În memorandumul către Maj. Sa se cuprind atacuri vehemente contra bisericii protestante și chiar contra statului.

* * *

În zilele din urmă a sosit din Sofia o scire de mare însemnătate, după care unirea Macedoniei cu Bulgaria ar fi lucru hotărât.

Principele Ferdinand a primit în 9 l. c., în prezența ministrilor Stambulov, Gregov și Savov, o deputațiune de 150 membri, sosită din diferite localități ale Macedoniei. Audiența a ținut 1 1/2 oră.

Principele Ferdinand a declarat, că aneclarea Macedoniei la Bulgaria este lucru așa de sigur, cum e sigur, că după Sâmbătă urmază Duminecă. Principele a făcut atent și a rugat pe toți membrii deputațiunii, că dacă se vor reintorci în Macedonia, să rețină poporul dela orice pas nesocotit ba chiar și dela manifestațiuni, de orice el — Ferdinand — voescă și doresce, ca momentul înălțătoriu al uniunii să se facă fără vârsare de sânge, în totă liniștea; el are convingerea, că decă se va întâmpla acesta astfel, atunci se va împăca cu fapta împlinită atât Europa, cât și Turcia. Principele a dat conducătorului deputațiunii, în numele său și al principesei, 5000 napoleoni în aur, pentru susținerea de școli bulgare, ér din partea mamei sale Clementina alte 5000 de napoleoni d'ori.

La 8 ore s'era deputația s'a despărțat dela palat între strigăte de „hurra“, ducându-se la casarma „Alecsandru“ unde o aștepta o cină splendidă. La masă au participat toți ministrii, oficerii statului major, 40 de puțați, primarul orașului etc. Stambulov a rostit un toast; care a făcut efect extra-ordinar, pentru unirea Macedoniei cu Bulgaria, care nu se pôte întâmpla, decât sub domnia agreatului Europei, principelui Ferdinand. Stambulov dișe, că e sigur, că această unire se va și întâmpla, dér că este lipsă de paciintă și tact.

Banchetul a ținut până la 4 ore dimineața, când oșpeții Macedoniei au mers la gară. Ei au fost însoțiți de cetățenii Sofiei până la Bellova, c'un tren separat.

Tot lucrul s'a întâmplat în tăcere așa de mare, încât numai atunci s'a auđit despre el, când deja oșpeții plecaseră. Din cauza acestei tăceri discrete, poporațiunea din Sofia dă mare importanță casului.

* * *

Foia oficială din Viena a publicat autografele prênalte privitoare la demisionarea cabinetului Taaffe și la numirea cabinetului Windischgrätz. În autografele adresate către membrii fostului cabinet se reamintesc cu multă căldură și recunoștință meritele par-

ticulare ale fiă-cărui; cel mai lăudat între ei este fostul ministru al instrucțiunii publice, Gautsch, cărui i se atribuie mari merite pe terenul „promovării intereselor tuturor confesiunilor“. De odată cu autograful: Maj. Sa a trimis fiă-cărui membru din fostul cabinet și câte-un portret al seu.

Cătră contele Taaffe, ministrul președinte al fostului cabinet, Maj Sa a adresat două autografe, ambele cu data de 11 Novembre; în cel dintăiu îi notifică simplamente faptul, că i-a primit demisionarea și că în locul lui a numit ministru-președinte pe prințul Windischgrätz însărcinându-l și cu constituirea noului cabinet. Autograful al doilea e ținut în termeni de tot călduroși. Maj. Sa numai cu greu s'a putut despărți de acest ministru, pe care l'a îmbrățișat cu titlul de principe, dar pe care Taaffe neavând avere corespunzătoare nu l'a putut primi. De tot călduros s'au despărțit toate autoritățile bisericesci, civile și militare. Nici un ministru nu s'a bucurat până acuma de atâtea ovațiuni la despărțire ca și Taaffe.

Dacoromânismul și politica culturală magiară.

(Din „Egyetértés“.)

VIII.

Preotul și învățătorul.

Nu demult a scris P. S. Aurelian, cel mai mare econom național român în revista „Economia Națională“ un studiu despre cauzele stării deplorabile economice a țeranului român. Drept rezultat concludă că cauza este: nesciința. Cum s'ar putea sista această ignoranță, când este evident, că dacă dăm țeranului român o carte economică în mână, n'are să-i fie de nici un folos? Cu exemplu bun. Dar cine să dea acest exemplu bun? Preotul și învățătorul. Dar de ce chiar preotul și învățătorul? „În preot și învățător ved cele mai sigure mijloce ale progresului. Născuți și crescuți pe sate și din copilărie trăind între țerani, având aceleși obiceiuri și convingeri, singur numai preotul și învățătorul sunt aceia, de care ascultă și al căror exemplu îl urmăze. Față cu comerciantul așezat în sat e țeranul fără încredere și ori-și-cât ar căuta comerciantul să-i probeze, că se interesează de el, totuși țeranul se teme de el. Nici acei proprietari nu se pot bucura de încrederea țeranului, care mai mult sunt iubiți de ei și care cu sfaturi bune și ajutore caută să îmbunătățescă sörtea țeranului. Între toate împrejurările și față cu ori-și-cine singur preotul și învățătorul este acela, care pôte căștiga deplina încredere a țeranului și este ascultat de el“.

De sigur își cunoșce Aurelian poporul într'atâta, încât putem să-i credem necondiționat. Dar ca să vedem cât ascultă poporul de preot și învățător nici nu trebuie să cităm pe Aurelian, este destul ca să petrecem o oră în vre-un sat românesc, ca să scim cine este preotul român, și ce influență eserciază asupra poporului.

Diarele noastre și bărbații nostri politici se amăgesc cu predilecție, dičind, că poporul nu scie nimic despre dacoromânism și mișcările irredentiste și că poporul se alipește de statul și națiunea magiară, o iu besce și trăesece în pace, și nu simte nici o comunitate cu dnii Rațiu și Lucaci. De fapt este lucru neîndoios, că vighitorul și purcarul român nu scie nimic despre continuitatea dacică, autonomia Ardealului, despre drepturile răpite, n'a cetit scrierile lui Bărnuț și Bariț, n'a imputernicit pe Coroianu și Aurel Popovici să se alieze în Sibiu cu slovacii contra magiarilor, și despre ligă încă numai despre una a auđit, despre mămă-ligă. Dar și acest vighitor și purcar scie, că el nu este magiar, ci român, el are altă biserica — ba chiar după mintea lui are alt Dumneđu decât magiarul, limba lui nu este magiară, dând lui modul de cugetare, datinele și obiceiurile, svičnirile inimii sunt diferite de cele magiare.

Dar apoi cine și ce e acest popor? Este o noțiune atât de definită de escluse pe preot, învățător, jude, jurat și pe țerani mai cu stare, care scie ceti și scie? Eu

cred, că poporul nu numai că conține pe acești indiviđi, dar răspândirea culturii și obligativitatea învățământului causază, că poporul a devenit important în privința politică și socială. Dacă privim poporul din acest punct de vedere, — și cu minte sănătoasă nici nu-l putem privi altcum — atunci a spune, că poporul român e fără sentiment sau stă departe de mișcările ultraiste române — este o amăgire de sine păcătoasă, este o minciună convențională născută din ignoranță.

Poporul român este pătruns de aceste idei și va fi și mai pătruns de aici încolo, preoțimea și învățătorii români demult sunt cei mai zeloși răspânditori ai acestor idei. Și dacă voim să scăpăm poporul român de acest morb infectător, trebuie întâiu să căștigăm preoțimea și învățătorimea pentru cultura magiară ca să conlucre la ducerea în deplinire a marelui opere civilizătoare a statului și culturii magiare.

Cine a urmărit cu atențiune mișcările ultimilor ani, a putut observa că ce mijloce folosesc estremiștii români ca să cuprindă în cercul lor de idei un cerc cât se pôte de larg din popor. În Sibiu se redigiază sub titlul „Foia Poporului“, un diar popular îndemănatec și viu, tot acolo se edau cărți populare — dar astfel de broșuri se tipăresc nu numai în Sibiu, ci și în Brașov — foarte ieftin se lășese cărți cu cântări, din care poporul învață marșul lui Horia, lui Iancu, cântecul ciobanului și acele balade, despre care se diče, că conțin reminiscențe istorice, dar sunt de etnografii dacoromâni fabricate pentru de a proba în numele poporului teoriile lor folkloriste. Învățătorii și preoții mai sprinteni organizază reuniuni țerănci de cântări, în care se învață aceste cântări. Studenții care se depărtează în ferii acasă dela Blaj, Sibiu, Brașov, Nășed arangiază reprezentațiuni teatrale, cencerte cu program cu tendență națională. „Asociațiunea transilvană“ întrețese cu secțiuni întręga țera dela Bichșgiula până la Covasna. În cestiunea proiectelor de legi bisericesci s'au ținut peste 60 de meetinguri, la care a asistat public român din toate părțile societății. Cu ocaziunea proceselor de comasare și urbariale se folosesc advocații români de ocaziune ca să căștige pentru ideile lor țerănimea română în cercuri cât se pôte de largi. Cine scie, cunoșce și vede aceste lucruri cu voia nu pôte minți, cu bunăcredința nu pôte fi părtaș acelei amăgiri de sine, care voescă să facă lumea să credă, că țeranul român, nu scie nimic despre ideile și tendențele estremiștilor naționali.

Nici să nu ne amăgim cu ideea, că acest curent se va termina odată de sine sau că'l putem scurta prin măsuri administrative și polițiene. Eu nu cred, fiindcă dezvoltarea și răspândirea aberațiunilor pe căile și cu mijlocele prestate de civilizațiunea modernă este tot atât de grabnică ca și a ideilor.

Noi trebuie să nimicim cuibul și isvorul acestor aberațiuni, dar nu cu forța ci cu prevedere politică, tact înțelept și cu simpatie sinceră. Repet, trebuie să căștigăm cei doi factori, care au influența cea mai mare; pe preot și învățător.

Este lucru sciut, că statul magiar n'are nici o influență asupra educațiunii preoțimii Statul nu pôte sci ce se întâmplă în seminare. Este lucru destul de réu, dar este și mai réu, că dacă ar fi dată ocaziunea și posibilitatea, nici atunci nu scie. Dacă în vre-un chip miunat episcopii români de ambele confesiuni ar diče cătră ministrul de culte: Ecselență deschidem porțile seminarului controlui tale, ne quid republica detrimenti capiat. Domnule ministru — în treb acum eu la rëndul meu — pe cine vei trimite acolo, ca să nu fie „pictus masculus“ și obiectul batjocurii în ochii profesorilor români? Este vre-un magiar în totă țera, care afară de limba, istoria, literatura poporului român ar cunoșce cu precisiune științifică istoria specială, spiritul celor două biserici grecesci. Eu astfel de om nu sciu, deși cunos personal pe toți acei magiari: profesori și neprofesori care în viața lor au dat semne că s'ar fi ocupat cu cestiuni române. De aceea susțin și primesc responsabilitatea absolută pentru această aserțiune, că controla eserciată de statul magiar în școlile mai înalte românesci este

un fel de comedie și chiar amăgire de sine periculoasă.

Dar nu numai educațiunea preoților și învățătorilor trebuie să o conducem controlându-o dintr'un punct de vedere mai înalt, dar și interesele preoțimii și învățătorimii trebuie să le îmbrășeze politica culturală magiară, acesta nu este numai interes magiar, ci și român, ba universal omenesc. Guvernul magiar n'are să fie condus în privința acesta prin politică de fișcali, cum s'a întâmplat acesta și deunădi cu ocaziunea stabilirii minimului lefi învățătoresci. Această lege în modificarea propusă de contele Apponyi să se ridice minimul dela 300 la 500 ar fi devenit un mijloc puternic al politicei naționale. Losinca veche: nu sunt bani, în casul acesta a fost sau semnul sau paliativa miopiei politice. Pentru apărarea intereselor statului și a națiunii trebuie să fie totdeauna bani și cred, că ar fi fost și acum, dacă guvernul și bărbații de stat magiari ar fi fost în clar, că minimul de 500 floreni ce mijloc puternic pune în mâna guvernului pentru deslegarea cestiunii naționalităților. Dar n'au fost în clar, și de aceea am conces atât de ușor considerațiunilor fișcalității. Dar de ce na'm fost orientați? Fiindcă la noi omenii nu pe basa unui studiu serios ci după auđite vorbesc despre cestiuna română.

Suntem leneși pentru de a învăța, de aceea am devenit obiectul batjocurii și la români, care nu se pot reculege de ris, cetind prin diare articoli politici, care se ocupă cu cestiunea naționalităților „proștiile unguresci“.

Noutăți.

Episcopul evang. săsesc. Precum află „Sieb. D. Tagbl.“ nou alesul episcop săsesc, Dr. Fr. Müller, a fost aprobat de Maiestatea Sa.

* * *

Raportul anual al societății academice române „Junimea“ din Cernăuți pe anul al XV-lea administrativ. Societatea a ținut în decursul acestui an administrativ 1 adunare generală, 6 ședințe plenare ordinare, 3 ședințe plenare extraordinare, 16 ședințe ale comitetului. Ședințele literare au fost 8 la număr. Cabinetul de lectură are 33 foi și reviste, biblioteca s'a înauțit cu 16 opuri în 17 volume și 4 broșuri, ea constă dar din 2347 opuri în 1748 volume, 804 broșuri și 5 charte. Averea totală e de 2651 fl. 19 cr, membri onorari sunt 25; membri fundateri 8; membri sprijinatori 1; membri emeritați 58; membri ordinari, 45.

* * *

Societatea studenților în teologie.

Din Bucuresci ni se scrie: Conform art. 19 b, din statutul și regulamentul „Societății studenților în teologie“ s'a făcut alegerea noului comitet ieri în ziua de 1 Nov. v. Ședința generală a fost deschisă de dnul președinte onorific prof. Dr. B. Cireșeanu, director. metropoliei, care prin o vorbire bine nimerită, întreruptă adesea de lungi aplause, a îndemnat pe membrii vechi și noi la o lucrare continuă, care va duce la țelul final. În fine îi bineventeză și le mulțumesc de călduroasă primire, cu care a fost întâmpinat. Dl prof. Dr. B. Cireșeanu este din nou proclamat în unanimitate de președinte onorific.

Comitetul s'a compus dintre următorii membri activi: B. Măngăru, președ. activ; V. Mateescu, vicepreșed.; C. Nicolescu, casier; Ch. Costescu, bibliotecar; I. Popescu, secretar.

* * *

Dela Curte. Maj. Sa monarchul a călătorit la München în Bavaria, unde a asistat la logodna arhiducelui Josif August fiul arhiducelui Josif, cu princesa Augusta de Bavaria, fca arhiducesei Gisella și a prințului Leopold.

* * *

Oradiadă. Foile din Budapesta surprind publicul lor cu o scire telegrafică din Orade, în care se spune, că episcopul Pavel va fi denumit de metropolit la Blaș care „deși n'a voit, a trebuit să cedze presiunii cercurilor normative“. Urmaș al său, se scrie în foi, va fi Ioan Szabó, episcopul din Gherla „care a avut purtare patriotică în afacerea

lui Lucaciu, ér' episcop de Gherla va fi Silviu Rezey.

Perciuatul corespondent cu o trăsătură de condeiu resolvă întregirea mitropoliei de Blaș vacante. Una însă ne surprinde: pentru ce a lăsat afară din toate combinațiile pe canonicul Lauran? E pôte greșală, deoarece Dr. Lauran e cel mai mare „hazafi” decât toți cei de mai sus.

Retragerea lui Csáky. Scirile din Budapesta anunță, că în consiliul de miniștri a format obiect de discuțiune retragerea ministrului de culte Csáky. Ministrul a intenționat să demisioneze încă înainte de desbaterea bugetului de culte și instrucție. Luându-se însă în considerare greutățile, ce s'ar cauza urmașului seu, la desbaterea bugetului, mai vârtos că și secretarul seu Berzeviczy se va retrage, a declarat Csáky, că va aștepta dar cu retragerea până la terminarea desbaterilor bugetului seu.

Activitatea febrilă în congregațiuni. La 4 Decembrie n. c. se va ține adunarea generală a comitatului Vas în care — după cum anunță o telegramă din acele părți — s'a hotărât din partea comitetului permanent a se propune, ca pentru înființarea a 40 de kișdedovuri pentru ținuturile locuite de nemagiari ale comitatului, să se pună a supra poporațiuneii o dare suplimentară de 1%, ceea ce face 16 000 fl. v. a. Se va propune totodată sprijinirea adresei comitatului Făgăraș privitoare la neamênata întroducere a administrațiunii de stat pentru Ardel.

Colectă. Corpul profesorai de la gimnaziul superior gr. cat. din Blaș a esmis liste de contribuiri benevole în favorul fondurilor gimnaziale, cari au început a desceca în urma multelor adaptări și prevederi cu cele trebuincioase, ca școlile să corăspundă recerintelor moderne.

Foc mare. Se scrie, că în comuna Ohaba de lângă Blașiu, a izbucnit un mare incendiu, care a prefăcut în cenuse jumătate din comună, arđând vre-o 50 de case. A cădut victimă flacărilor și un copilăș de doi ani, care fusese închis în casă.

Postal. Direcțiunea postală telegrafică din Cluș escrie concurs pentru ocuparea postului de transportor postal în Brașov, cu salariu de 600 fl. și alte accidenții.

Himen. Dl. Nicolae Stoicovici și Valeria I. Vătășan își vor celebra actul cununiei lor, Duminecă în 7 (19) Novembre a. c. în biserica Sf. Nicolae din Brașov.

— Dl. Ioan Checiches și Victoria Lucaciu își vor sërba actul cununiei la 23 Novembre a. c. în Belis.

Cronică.

(Duelul și sinuciderile. — Biserica anastemisază duelul și sinuciderile. — Virtutea creștină este cea mai înaltă virtute.)

În anii din urmă s'au întâmplat multe dueluri mai ales, între compatrioții nostri unguri, cari locuiesc la orașele mari ce sunt cavaleri dela născere. Ungurii dela sate sunt, ca toți ómenii dela țără, mai cumpătați, mai cu mintea întregă. Dar domniile cei mari dela orașele cele mari sunt adeseori eșiți din fire!... Voesc adevă ei să ucidă nu numai pe bietele naționalități din țară, — ci spre mai mare consecință să ucidă chiar și pe sine, firesce sub unele forme numite „cavaleresci”.

Bătutu-s'au în anii trecuți cu pistole umplute conți de viță mare; unii au cădut chiar morți pe câmpul de luptă. Secun danții au luat apoi trupul, din care suflul espirase, l-au dus în oraș, l'a învălit în giolgiuri și l'a înmormântat. Tribunalul și-a făcut isprava. — Procesul s'a terminat cu „grație regescă”.

Societatea înaltă, de mijloc și de jos însă au rămas rece.

Bătutu-s'au încă și profesori și amplotiați ministeriali, pentru nesce femei cochete. Au cădut din ei morți. Părinții și rudele i-au plâns și gelit. Tribunalul a isprăvit. Afacerea a ajuns la capăt prin „grație regescă”.

Societatea întregă și presa totă au rămas reci.

Mai adăunădi însă în Oradea-mare, după spargerea ferestrelor episcopesci și ale inteligenților români, — s'a escat o certy vehementă între diariștii de acolo i raeliși și curtisanii creștini ai unei tinere teatraliste. Diariștii au scris marele cuvânt, că „diva” este numai o diletantă slabă pe bina din Orade. Cavalerii curtisani au găsit cuvântul de vătămă și au luat în apărare „nimbul” artistic al „divei”, astel, că în cele din urmă pe un diarist l'a bătut cu sbiciul, ér pe un alt diarist un curtisan cuctătoriu al divei l'a numit „om infam”, și într'un duel l'a împușcat în inimă.

Pressa întregă după catastrofa din Orade s'a pus în mișcare, și a condamnat aspru duelul.

Societatea din casine a ținut sfat și s'a esprimit în contra duelului, — constatând, că „onórea este independentă de duel”...

Este caracteristic pentru societatea magiară, că chiar la mórtea unui diarist israelit se pune în ferbere și mișcare. Dar apoi această societate nu sci nici astădi, cum să pună capăt maniei de duel. Nu sci pentru aceea, căci societatea chiar și cea botezată, nu este creștină. Ér teoriile sceptice și ateiste nu dau lumină de ajuns acestei societăți spre a pētrunde în mēduva lucrului.

Omul este făcut de Dumnezeu. Vięta noastră avem sē o mulțămim lui Dumnezeu. Omul însuși n'are drept a pune capăt vieții sale. Omul n'are drept a lua vięta deapropelului seu. Pedepsă de mórte este stersă în multe țeri, și unde nu este stersă, se aplică numai rar.

Biserica creștină în tot timpul a pus sub anatēmă duelul. Cei căduți în duel; și cei ce se sinucid nu pot fi înmormântați cu ceremonii bisericesci; trupul lor nu pôte fi așdat în cimetierul creștinilor.

Biserica consideră duelul și sinucideria de crime păgănesci.

Societatea, care în butul bisericeii, susține duelul și rectifică sinucideria, — a încetat a fi societate creștină.

Mania de a duela și a se sinucide va înceta atunci, când societatea, va lua un caracter pronunțat creștin; când societatea va timbra de infam pe provocătorul la duel, când societatea va declara pe respingătorul duelului om onorabil.

Societățile moderne însă au introdus în modă ocolirea bisericeii, neascultarea poruncilor dumnezeesci și bisericesci. Societatea modernă caută lumină în întunec; și întunecul îl consideră de lumină. Nebunii dic în inima lor, că nu este Dumnezeu, — ci numai cavaleri și moșici...

Miserie cavalerescă. Cociși dela sate, când n'au de lucru și sunt adunați laolaltă pe câmp, se iau d'a trântita, se atacă și vătēmă cu vorbe unii pe alții, în urmă se bat cu sbiciul... Acesta este un abus, nu o regulă socială.

Cavalerii din evul de mijloc pentru flēcui și nimicuri s'au bătut cu săbii și pistole. Aceste au fost și sunt abusuri și nu regule sociale.

Societatea modernă vrea să facă din abusuri reguli sociali!...

Nu vrēu cavalerii a primi sfatul și porunca bisericeii?... Atunci au încetat a fi creștini... Nu voesc chiar statul, să primescă credința și porunca bisericeii? Au încetat așemine a fi creștini.

Societate românească până acuma la noi însemnăză atăta, cât societate creștină.

Românii să lase pe cavalerii altor nēmurii să se bată de nori și de stele; românii să asculte poruncile bisericeii.

Virtutea creștină este cea mai înaltă virtute. „In hoc signo vinces!” i. d.

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Țera noastră.

Descriere populară a Ardelului de

Silvestru Moldovan.

(Urmare).

În drumul țerii este așdat satul Sâmbăta-de-Jos, cu un domeniu mare al statului. Acest domeniu a fost dat de cătră stat la începutul secolului trecut episcopiei române gr. cat. dar

nu preste mult a fost schimbat cu domeniul Blașului. Mai târziu a fost dat familiei Brukenthal, care l-a stăpânit până la 1874, când l-a luat érași statul în stăpânire. El susține aicia o stavă de cai de soiu și are economie estinsă.

Aprope de Sâmbăta să află, tot în calea spre Făgăraș, satul Voila. Aici este un pod preste Olt. Acesta este o trecătoare însemnată; drumul, ce vine de preste Olt, din valea rului Hărtibaciu, prin Agnita și Cincumare, trece Oltul între Cincșor și Voila, unde să află podul amintit și apoi încrucisându-se cu drumul de țară de pe lângă Olt, trece de-a curmezisul șesului la Bréza, de unde străbate prin munți, prin pașul Brezei, în România.

Comuna Bréza este aședată la pôlele munților, atât de aproape de piciorul muntelui, încât, după cum dice un călător, și se pare, că ursul sau capra nēgră ar putē sări din vârful unei stânci chiar în mijlocul satului. De la Bréza încolo să începe pasul Brezei, care, precum am amintit, este singurul pas ce trece prin munții Făgărașului. Aici în munți, într'o poiană de pe cōsta muntelui să află locul, unde să dice că ar fi fost odinioară castelului lui Negru-Vodă, legendariul întemeiător al Munteniei.

Mergēnd de la Voila pe Olt în sus, în curēnd sosim la orașelul Făgăraș, locul cel mai însemnat din Țara Oltului.

Făgărașul are 5861 de locuitori, români, sași și unguri, cam în proporțiune egală. El este orașel plăcut, cu unele zidiri frumoșe, cum este d. e. casa comitatului apoi are mai multe reuniuni și așediminte culturale și economice, între cari dōue reuniuni de ale femeilor române și un institut românesc de bani („Furnica”) ș. a.

Lucrul cel mai însemnat este la Făgăraș cetatea sau castelul, ce să află aici. Ea are formă pătrată și este încunjurată cu zidiri puternice, bastione și șanțuri, ér imprejurul ei să estind locuri de primblare plăcute. Cetatea această e veche, de aproape 600 de ani. Ea s'a început a să zidi pe la anul 1310, ér forma de acum ii-s'a dat mai târziu. Odinioară era întăritură de frunte a țerii noastre și turcii în mai multe rânduri au fost silți să se retragă cu rușine de sub zidurile ei fără de a-o putea cuprinde. În secolul al XVI-lea cetatea Făgărașului era în posesiunea voevodului român al Ardelului Ștefan Mailat. Acesta s'a resculat contra principelui Zapolya. Turcii, care spingean pe Zapolya și după mórtea lui pe soția și pe fiul seu, au venit cu óste puternică asupra lui Mailat și l-au impresurat în cetatea Făgărașului. Mailat cu 5000 de óșteni să apéra voinicesce și pașa turcesc, vēdēnd că cu arma nu va isbuti a cuprinde cetatea, s'a folosit de o înșelăciune mișelăscă, ca să repuie pe vitēzul voevod. El începū pertractări de pace cu Mailat și-l invită să vie în castre, dându-i ostatici și asigurându-l că până va fi sóre pe cer nu i-se va întâmpla nici un rēu. Mailat cređēnd promisiunii, eși din cetate și să dusc în tabăra turcescă. Pașa îl primi prietinesce și îl ospetă totă ziua, dar îndată ce sórele să dusc de pe cer, asfinți, pașa îl luă prins, îl puse în fiare și-l trimise la Constantinopol, unde muri în închisóre.

Acum în cetatea Făgărașului să află în garnisónă miliție împērătescă.

Făgărașul odinioară, înainte de secolul al XIV-lea să afla în stăpânirea voevodilor români de preste munți, din România de ađi.

Pe atunci erau vremuri grele, căci câmpiile Dunărene erau copleșite de herde sēlbactice de tătari, cari ardeau satele și orașele și supuneau pe locuitori la munci grele și i omorau. Cine numai putē să retrăgea în munți, unde vāile și strimtorile înguste tindeau adăpost ómenilor. Tradiția spune, că pe la sfirșitul vécului al XIII-lea era un voevod român, cu numele Radu-Negru Voevod, care copleșit de tătari, s'a retras în Făgăraș, ér după ce și-a adunat óste îndestulitóre, a trecut din nou munții, cu mare mulțime de popor, a atacat pe tătari din mai multe părți și i-a scos la

câmp deschis din cetățile și satele, unde să încuibaseră. Aici apoi s'a lovit din nou cu ei și i-a bătut de i-a potopit, ér căți au ramas, au fost goniți din ținuturile românilor.

După această Radu-Negru a organizat de nou țara și astfel a pus temelie statului Munteniei. El a zidit mai întâi orașul Câmpulung, apoi Argeșul, unde și-a strămuntat și scaunul domnesc.

Astfel întemeierea Munteniei pūrcece dela Făgăraș și voevodii au stăpânit încă mult timp acest oraș, purtând fiecare cu mândrie titula de „duce al Făgărașului”.

(Va urma).

Bibliografie.

„Lumea ilustrată” a apărut broșura III. (nr. 5 și 6) din anul II. în o elegantă înfășurare, cu ilustrațiuni frumoșe și material interesant. „Lumea ilustrată” este una dintre cele mai de frunte reviste beletristice ale noastre, cu ilustrațiuni lucrate artistic și cu conținut literar-beletristic de valóre. Din cauza această atragem atențiunea cetitorilor nostri asupra ei. Ea apare în București (hótel de France, nr. 8.) în 24. broșuri voluminoșe pe an. La fiecare broșură, afară de celelalte ilustrațiuni, să șalătură ca suplimment câte un tablou mare. Prețul unei broșuri 1. leu.

Broșura III. din anul II., care are pe învălitóre și pe pag. 1. o ilustrație artistică: légănul principelui Carol al României (dăruit de regina Elisabeta), are următorul cuprins:

Tecst:

A mea este rēsbunarea, roman din vięta poporană islandeză de Hall Taine (urmare). — Păsērica lăinică, basm de Dumitru Stăncescu (urmare și sfărșit). — Gândului meu, (La M. Ch.), poesie de Sourcil. — Onóre și Datorie, roman de Alphonse de Launay (operă premiată de Academia Francesă) (urmare). — Vięta de actor în provincie, novelă de N. G. Rădulescu-Niger (urmare). — La despărțire, poesie de Alece Anastasiu. — Cetatea Neamțului, de Ștefan G. Sergeant. — Dragei mele, poesie de C. Ghindă. — Gânduri triste, poesie de A. Steerman (De la Iași). — Felurimi: Ultima luptă de gladiatori; Somnul vrăjitórei; Un june de vanilie; Un pișcher; Supa președintelui. — Veste tristă, poesie de A. Steerman (De la Iași). — Mihnea cel rēu, dramă în trei acte, de Nicolae Țincu (urmare). Orașului Ploesci, poesie de G. Russe-Admirescu. —

Ilustrațiuni:

Stephen Orry și micul Aurel, fiul său, din romanul „A mea este rēsbunarea”. — Lupta Gladiatorilor, tablou. — Lei în cușcă, tablou de P. Meyerheim. — Generalul de Touhars și mama Toaneta, din romanul Onóre și Datorie. — Tómnă, tablou de J. de Kler. — Stephen Orry și fiul său Aurel, pe mare, din romanul „A mea este rēsbunarea”. — Nori de zefir, plafond de F. Pradilla, pentru palatul Murga din Madrid. — Mary, tablou de Hirsch du Trènes. — Somnul vrăjitórei, tablou de Albert Keller. — Amor negru, tablou mare, ca suplimment.

Dl. Dr. Elefterescu, dr. în medicină și teologie, profesor, anunță că va eda în curēnd: cuvântări bisericesci pentru toate duminicile și sērbătorile de preste an, acomodade pentru timpul și împrejurările secolului nostru. Dēnsul a esmis cōle de prenumerațiune.

Opul să va estinde cam la 22—24 cōle tipar, și va costa 1 fl. 50 cr. pentru Austro-Ungaria, ér pentru România 4 lei.

Colectanții să binevoescă a rēnașoa cōlele de prenumerațiune până 1-a Decembrie 1893 st. n. dlui A. Todoran, proprietarul Tipografiei „Aurora” în Gherla (Szamosujvár). Transilvania.

Nr. 838.

[224] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parohia Tecșesci, protopresbiteratul Albei-Iuliei, pe lângă nepuținciosul paroh Iacob Petric, se escrie concurs în urma rezoluțiunii Venerabilului consistoriu archidieceșan din 21 Septembrie a. c. Nr. 5684 B. cu termen de 30 zile dela prima publicare în diariul „Telegraful Român“.

Fiitorul capelan va avea jumătate din venitele parohiale, cari tôte fac anual 340 fl. v. a.

Concurenții au a-și așterne cere-rile instruite conform normelor din vigôre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Alba-Iulia, 1 Octobrie, 1893.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Albei-Iuliei în conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Nr. 629

[225] 1-3

CONCURS.

Devenind vacant postul de pa-roch în parohia de clasa III. Fizesci, din tractul protopresbiteral al Hațegului, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“. Venitele anuale împreunate cu acest post sunt 400 fl. 50 cr. v. a.

Concurenții au a-și așterne su-plicele lor concursuale instruite con-form normelor din vigôre la subscri-sul până la termenul prefipt. Oficiul protopresbiteral gr. oriental al tractului Hațegului, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Petroșeni, la 26 Octobrie, 1893.

Avram Stanca,
adm. protopresb.

Nr. 356/893.

[222] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învê-tătorești, acum sistemisate dela sco-lele comunelor bisericesci mai jos în-semnate din protopresbiteratul Câm-penilor se escrie concurs cu termi-nul 15 zile dela prima publicare.

1. Gârda de sus cu salariu de 300 fl. v. a. din repartiție și cuartir cu grădină.

2. Lăpuș cu salariu de 300 fl. v. a. din repartiție și cuartir și în-căldit.

3. Poiana-Valea-verde cu salariu de 300 fl. v. a. din repartiție și cuartir cu grădină.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi se-și trimită cererile concursuale cu documentele recerute de legile școlare din vigôre până la termenul pus la subscrisul oficiu, având mai înainte a-și trage informațiune despre solvirea salariilor dela organele concernente.

Invêtătorii aleși vor trebui se cânte în biserici și se înființeze grădini de pomărit.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cămpenilor.

Cămpeni (Topánfalva), 12 Oct. 1893.

Romul Furdul,
protopresb.

Zl 8530/1893 fszb.

[223] 2-3

Konkurs.

In der Grossgemeinde Freck ist die Gemeinde-Notärstelle zu besetzen, und werden qualifizierte Bewerber hiemit aufgefordert, ihre Gesuche bis **4. Dezember 1. J.** bei mir einzureichen.

Die mit dieser Stelle verbundenen Bezüge sind:

1. Gehalt 420 fl.
2. Für die Steuervorschreibungsarbeit 30 fl.
3. 1% Steuer-Manipulationsgebühr.
4. Quartier und Beleuchtung in natura.
5. 6 Klafter Brennholz für Kanzlei und Privatwohnung
6. Nutzniessung zweier Grundstücke von zusammen 1000⁰
7. Die für Privatarbeiten festgesetzten Gebühren.

Hermannstadt, am 11. Nov. 1893.

Der Bezirks Oberstuhlrichter:

Fabritius.

Ganz seid. bedruckte Fou-lards 85 kr. bis fl. 3.65 p. Met. — (ca. 450 versch. Disposit.) — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 per Meter — glatt, gestreift, karrirt, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.), porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. [15] 16-16
Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof.) Zürich.

Chiar acum a eșit de sub tipar:

CĂLENDARUL „AUROREI“

pe anul comun 1894.

Cu portretul episcopului Ioan Lemény — și alte mulțime de ilustrațiuni frumoșe.

Din cuprinsul variat și interesant al acestui calendaru, în-sămnam aici:

I. Partea calendaristică: Cronologia pe anul 1894. — Păscălia pe anul 1894. — Sărbătorile și alte zile schimbătore la răsăriteni și apuseni. — Posturile — Regatele anului 1894. — Eclipsese sau întunecimile. — Cele 4 anotimpuri astronomice. — Semnele pentru fazele lunii. — Căendarul iulian-gregorian. — Meteorologie. Sorele. — Fazele lunii. — Schimbarea timpului după planete. — Têrgurile (după datele oficișe cele mai din urmă). — Serviciu postal și telegrafic. — Indreptar financiar.

II. Partea de cetit: Ură și dragoste. (Novelă poporală). — Moșul bătrân. (Poesie). — Mama. (studiu caracteristic). — Cătră Preasânta Feciôră. (Poesie). — Căsătoria și înmormântarea la Romani. — O crimă misterioșă. (Istorisire din viața americană). — Ruga dorilor. (Poesie). — Higienă: Câte-va cuvinte despre febrile tifoide sau tifosul, ori în termini poporali lungôrea. — Noțițe folositore. — Glume: (mare parte ilustrate). — Iubiturul de libertate. — Scusă. — Pricepere copilăreșcă. — Servitorul credincios până la môrte. — La scôla evreiască. — Ce-a mai rămas. — La sfârșit. — După divorț. — Răspunsul măcelarului. — Copil modern. — Intre doi egoiști. — O telegramă neguțătoreșcă. — In menagiu. — S'a născut înainte de vécul său. — Puțin periculos. — Amor modern. — De-ale copiilor. — Ilustrațiuni. — Publicațiuni. [219] 3-3

Se pôte procura dela tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — Szamosújvár.

Câte un esemplar cu 30 cr. + 5 cr. porto postal, ér 6 esemplare 1 fl. 60 cr. sped. franco.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobrie 1893.

Budapesta — Predeal											Budapesta — Arad — Teiuș													
Tren de per-sone	Tren accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren accele-rat		Tren accele-rat	Tren accele-rat	Tren de per-sone	Tren accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone				
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6.20	10.—	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—			
8.25	2.10	2.50	5.50	9.15	Budapesta	↑	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40	—	8.10	1.56	9.30	Budapesta	↑	7.25	1.20	5.50	—	—		
11.28	4.07	6.14	8.57	11.12	Szolnok	↑	2.55	5.23	3.31	11.46	4.47	—	10.04	4.02	1.05	Szolnok	↑	4.15	11.15	2.21	—	—		
1.35	5.46	—	11.33	12.50	P. Ladány	↑	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24	—	—	3.45	6.57	5.24	Arad	↑	11.18	8.20	9.05	—	—	
3.53	7.08	8.42	1.50	2.12	Oradea-mare	↑	Tr. de per-sone	2.25	11.04	8.43	12.09	—	—	—	T. a. p.	—	—	—	10.46	7.20	8.40	—	—	
4.—	7.15	12.05	2.24	2.19	Mező Telegd	↑	—	—	1.52	10.07	8.13	11.17	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaț	↑	10.34	7.01	8.30	—	—	
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Rév	↑	—	—	—	9.30	—	10.42	—	4.42	2.34	5.57	Gyorok	↑	10.11	6.20	8.08	—	—	
5.22	8.18	2.14	3.46	3.24	Bratea	↑	—	—	1.26	9.10	7.47	10.23	—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliș	↑	9.58	5.50	7.57	—	—
5.45	—	2.50	4.07	—	Ciucia	↑	3.53	—	8.31	7.08	9.51	—	—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	↑	9.44	5.28	7.46	—	—
6.34	9.07	3.54	4.53	4.17	Huiedin	↑	—	—	—	—	—	—	—	—	5.32	4.20	6.48	Conop	↑	9.10	—	7.17	—	—
7.18	9.37	4.53	5.32	4.50	Ghîrbău	↑	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12	—	—	—	6.12	—	7.27	Bérvava	↑	8.54	—	7.02	—	—
8.05	10.37	6.24	6.24	—	Cluș.	↑	—	—	—	—	—	—	—	—	6.58	—	8.07	Soborșin	↑	8.03	—	6.24	—	—
8.32	—	6.59	6.59	5.55	Apahida	↑	1.13	—	6.53	—	8.17	—	—	—	7.26	—	8.33	Zam	↑	7.28	—	5.53	—	—
8.49	—	11.10	8.40	6.11	Ghîriș	↑	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40	—	—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	↑	6.49	—	5.17	—	—
9.06	—	11.32	9.08	6.27	Cucerdea	↑	—	—	5.14	4.48	6.52	—	—	—	8.08	—	9.13	Ilia	↑	6.24	—	4.55	—	—
10.08	—	12.50	10.40	7.28	Ujóra	↑	—	—	4.45	4.23	6.34	—	—	—	8.26	—	9.29	Deva	↑	5.59	—	4.33	—	—
10.37	—	1.25	11.25	7.50	Vințul-de-sus	↑	—	—	3.18	3.—	5.26	—	—	—	8.52	—	9.53	Simeria (Piski)	↑	5.43	—	4.17	—	—
10.59	—	1.43	11.54	—	Aiud	↑	—	—	9.23	2.31	2.08	4.52	—	—	10.25	—	10.19	Orăștia	↑	4.42	—	3.30	—	—
11.07	—	1.52	12.04	—	Teiuș.	↑	—	—	8.54	2.13	2.—	4.34	—	—	10.44	—	11.16	Șibot	↑	4.20	—	3.03	—	—
11.31	—	2.18	12.34	8.17	Crăciunel	↑	—	—	—	2.05	1.51	4.28	—	—	11.58	—	11.44	Vințul de jos	↑	4.58	—	2.36	—	—
11.48	—	2.40	1.—	8.33	Blaș	↑	—	—	—	2.05	1.51	4.28	—	—	11.29	7.05	12.06	Alba-Iulia	↑	3.40	9.40	2.19	—	—
12.25	—	—	1.40	8.38	Micăsasa	↑	—	—	8.24	1.35	1.23	4.07	—	—	11.56	7.40	12.38	Teiuș	↑	3.04	9.05	1.39	—	—
12.50	—	—	2.17	—	Copșa-mică	↑	—	—	8.07	1.08	12.45	3.47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.04	—	—	2.35	9.09	Mediaș	↑	—	—	—	11.57	—	2.27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.35	—	—	3.14	—	Elisabetopole	↑	—	—	7.31	11.42	—	2.13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.50	—	—	3.34	9.42	Sighișora	↑	—	—	6.57	10.4	—	1.18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.13	—	—	3.49	9.44	Hașfalău	↑	—	—	6.55	10.31	—	12.53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.32	—	—	4.11	9.59	Homorod	↑	—	—	6.42	10.09	—	12.37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.04	—	—	4.48	10.22	Ágostonfalva	↑	—	—	6.21	9.31	—	12.06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.39	—	—	5.27	10.51	Apața	↑	—	—	5.54	8.53	—	11.29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4.01	—	—	6.10	11.13	Feldioara	↑	—	—	5.34	8.23	—	11.03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.26	—	—	7.52	12.26	Brașov	↑	—	—	4.29	6.55	—	9.46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.08	—	—	8.30	12.58	Timiș	↑	—	—	3.56	6.09	—	9.04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.40	Tr. de per-sone	Tren accele-rat	9.03	1.34	Predeal	↑	—	—	3.40	5.42	—	8.37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.16	—	—	9.38	1.34	București	↑	—	—	3.19	5.07	—	8.03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.—	—	—	10.25	2.09	—	—	—	—	2.48	4.20	—	7.23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	11.—	5.15	6.18	2.19	—	—	—	—	10.17	2.18	—	6.58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	12.26	5.57	7.10	3.01	—	—	—	—	9.41	1.42	—	5.57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1.11	6.29	7.40	3.31	—	—	—	—	9.12	1.12	—	5.16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	8.45	12.20	10.50	9.15	—	—	—	—	4.45	7.40	—	8.50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă órele de nópte

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipariul tipografiei archidieceșane.